

Makro: İmalat sanayiinde talep koşulları üretimi sınırladı

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI) nisanda aylık 0,7 puan azalarak 49,3 değerini aldı ve iki ayın ardından yeniden daralma bölgesine indi. Anekdotik bilgi, bu gelişimde fiyat artışları ve sıkı finansal koşulların etkisiyle zayıflayan siparişlerin üretime olumsuz yansımaları etkili oldu. Fiyat artışlarından etkilenen dış siparişlerdeki yavaşlama ise görece daha sınırlı kaldı. Diğer taraftan, mevcut döneme ilişkin ivme kaybı geleceğe yönelik beklentileri aynı şekilde etkilememiş görünüyor. Nitekim firmalar mal alım miktarını ve girdi stoklarını yükseltirken, istihdam görünümünde de bir bozulma gerçekleşmedi. TL'deki değer kaybı, hammadde ve lojistik fiyatları kaynaklı maliyet yönlü baskılar ise azalarak devam ediyor. Tedarikçi teslim süreleri de bir miktar iyileşti.

Sektörel verilere göre, gıda en olumlu performansa sahip sektör olmaya devam ediyor. Son döneme kıyasla en beklenmedik hareket ise giyim-deri ile tekstil sektörlerinde üretim ve siparişler kaynaklı kuvvetli toparlanma oldu. Nisan ayı KKO verilerinde benzer bir görünüm yoktu. Ayrıca makroekonomik koşullarda da bu sektörlerle yönelik talep artışına neden olacak bir değişiklik olmadı. Bu nedenle bu hareketi olumlu ve kalıcı bir sinyal olarak okumak için erken. İnşaat bağlantılı sektörlerden mineral maddeler ile ağaç-mantardaki artışlar ise İYA verileriyle uyumlu bir görünüm sergiliyor. Elektrik ve elektronik ürünler, makine-metal ve taşıt sektörlerinde ise zayıflama dikkat çekiyor.

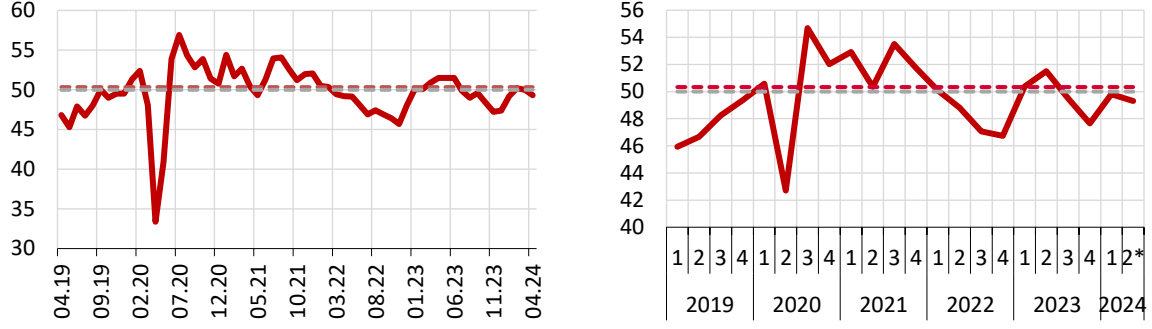
Anketin alt sorularına bakıldığında;

- **Üretim** endeksi iki aylık yükselişin ardından, nisanda yeniden daralma bölgesine geriledi. Anekdotik bilgiye göre, üretimdeki ılımlı düşüşte talepteki zayıflama etkili oldu.
- **Siparişlerde son on aydır** yavaşlama görülüyor; bunda fiyat ve faiz oranlarındaki artışın talebin zayıflamasında etkili olduğu değerlendiriliyor. Bu ay ihracat siparişlerindeki zayıflamanın toplam siparişlerdeki zayıflamadan daha sınırlı olması, iç piyasa siparişlerindeki düşüşün daha kuvvetli olduğunu ima ediyor.
- **İstihdam** endeksi, istihdam görünümünde geçen aya göre belirgin bir değişim olmadığına işaret ediyor. Bazı anket katılımcılarının, personel ihtiyacına işaret ettiği, bazılarının ise nitelikte personel bulmakta zorlandıkları belirtildi.
- Enflasyonist baskılar devam ediyor. **Girdi fiyatları**, TL'deki değer kaybı ve artan ham madde ve lojistik fiyatlarının etkisiyle artmaya devam etti. **Nihai ürün fiyatlarında da** artış sürdü. Ancak, artışların geçen aylara kıyasla ivme kaybettiği belirtilmiş.

Sektörel bazda ise mevsimsellikten arındırılmış olarak;

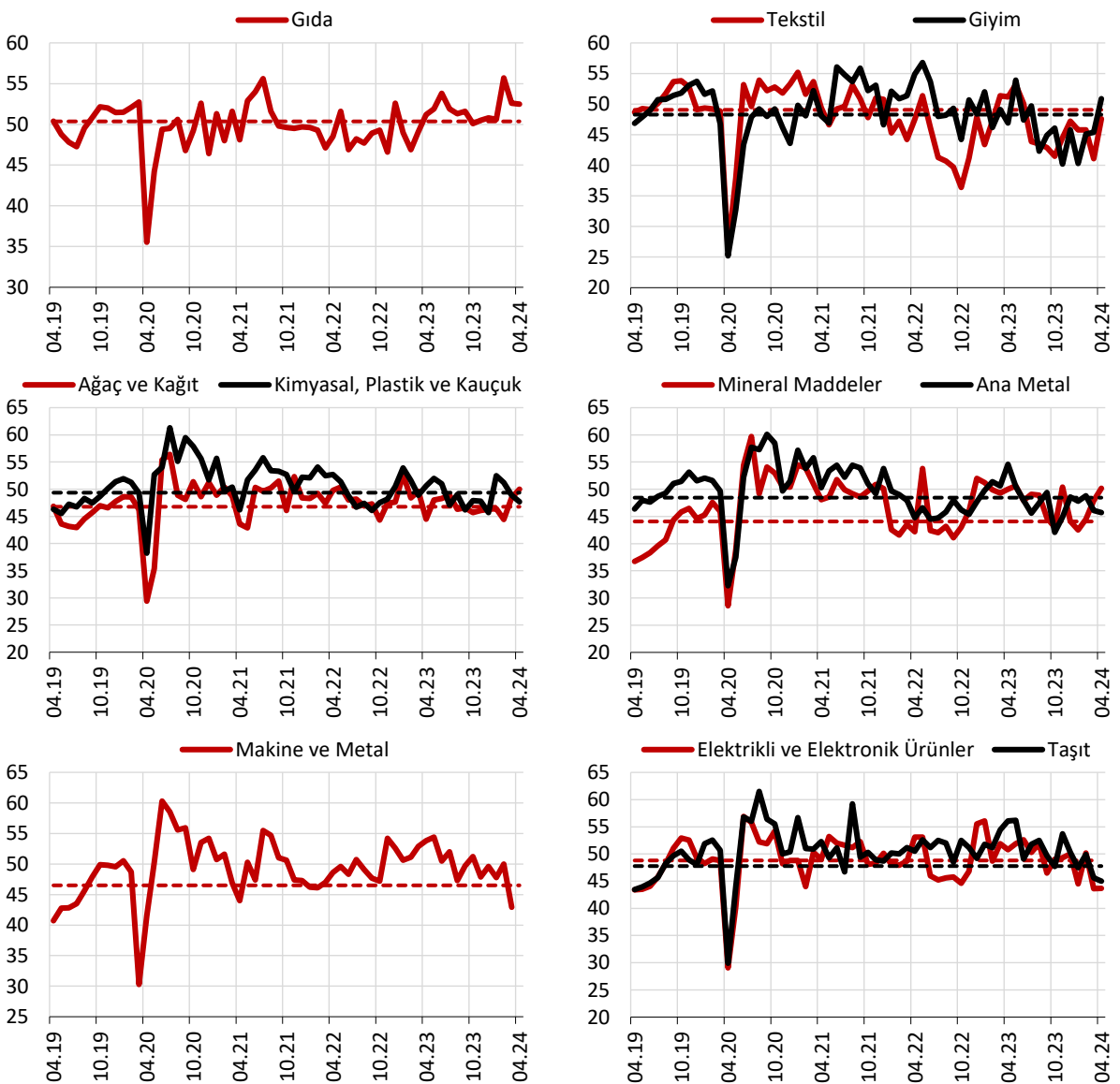
- **Manşet endekslere göre**, gıda, giyim, ağaç ve kağıt ile mineral maddeler dışında tüm sektörler 50 eşik değerinin altında kaldı. Giyimde endeks 10 ayın ardından 50 eşik seviyesinin üzerine çıktı (Grafik 2). Eşik değerinin altında kalsa da tekstil sektöründe endeks değerindeki kuvvetli artış da dikkat çekiyor. **Üretim endeksi** tekstil, giyim ve ağaç ve kağıt sektörlerinde artış göstermekle birlikte eşik seviye altında kalmaya devam etti (Grafik 3). Aylık bazda en belirgin artış gıda sektöründe görüldü.
- **Yeni siparişlerde** aylık bazda en belirgin yükseliş giyim ve tekstil sektörlerinde gerçekleşti (Grafik 3). Giyimde endeks genişleme bölgesine yükseldi ve 52,9 ile Mayıs'tan bu yana en yüksek seviyede gerçekleşti. En belirgin düşüş makine ve metal sektöründe görüldü; endeks Nisan 2022'den bu yana en düşük seviyede. **İstihdam** endeksinde de en yüksek artış giyim sektöründe görülüyor. Aylık bazda en belirgin düşüş makine ve metal sektöründe gerçekleşti (Grafik 3).
- **Girdi maliyet** endeksi kimya sektöründe belirgin artarken, tekstil, ağaç ve makine sektörlerinde ise geriledi (Grafik 3). Ancak seviye olarak tüm sektörlerde yüksek seyretmeye devam etti. **Tedarikçi teslim süresi** birçok sektörde kıaldı (Grafik 3).

Grafik 1. İSO Türkiye İmalat Sanayi PMI (mevsimsellikten arındırılmış, seviye)

Not: Kesikli kırmızı ve gri çizgiler sırasıyla ilgili serinin 2006-2019 ortalamasını ve nötr (50) seviyeyi göstermektedir.
Kaynak: S&P Global, İSO

Grafik 2. Sektörel PMI (mevsimsellikten arındırılmış, seviye)

Not: Kesikli çizgiler aynı renkteki serinin 2016-2019 ortalamasını göstermektedir.
Kaynak: S&P Global, İSO

Grafik 3. Sektörlere göre PMI Alt Endeksleri (mevsimsellikten arındırılmış, seviye)

Kaynak: S&P Global, İSO

* Daha düşük değer teslim süresinin uzadığı anlamına gelmektedir.

Bu rapor Akbank Ekonomik Araştırmalar tarafından hazırlanmıştır.

Ekonomik.arastirmalar@akbank.com

Çağrı Sarıkaya– Baş Ekonomist

Cagri.Sarikaya@akbank.com

Çağlar Yüncüler

Caglar.Yunculer@akbank.com

M. Sibel Yapıcı

Sibel.Yapici@akbank.com

Alp Nasır

Alp.Nasir@akbank.com

YASAL UYARI: Bu rapor ve yorumlardaki yazılar, bilgiler ve grafikler, ulaşılabilen ilk kaynaklardan iyi niyetle ve doğruluğu, geçerliliği, etkinliği velhasıl her ne şekilde, suret ve nam altında olursa olsun herhangi bir karara dayanak oluşturması hususunda herhangi bir teminat, garanti oluşturmadan, yalnızca bilgi edinilmesi amacıyla derlenmiştir. İş bu raporlardaki yorumlardan; eksik bilgi ve/veya güncellenme gibi konularda ortaya çıkabilecek zararlardan Akbank TAŞ, Ak Yatırım AŞ ve çalışanları sorumlu değildir. Akbank TAŞ ve Ak Yatırım AŞ her an, hiçbir şekilde ve surette ön ihbara ve/veya ihtara gerek kalmaksızın söz konusu bilgileri, tavsiyeleri değiştirebilir ve/veya ortadan kaldıracaktır. Genel anlamda bilgi vermek amacıyla genel yatırım tavsiyesi niteliğinde hazırlanmış olan iş bu rapor ve yorumlar, kapsamlı bilgiler, tavsiyeler hiçbir şekilde ve surette Akbank TAŞ ve Ak Yatırım AŞ'nin herhangi bir taahhüdünü içermediğinden, bu bilgilere istinaden her türlü özel ve/veya tüzel kişiler tarafından alınacak kararlar, varılacak sonuçlar, gerçekleştirilecek işlemler ve oluşabilecek her türlü riskler bizatihi bu kişilere ait ve raci olacaktır. Bu nedenle, işbu rapor, yorum ve tavsiyelerde yer alan bilgilere dayanılarak özel ve/veya tüzel kişiler tarafından alınacak kararlar, varılacak sonuçlar, gerçekleştirilecek işlemler nedeniyle oluşabilecek her türlü maddi ve manevi zarar, kar mahrumiyeti, her ne nam altında olursa olsun ilgililer veya 3. kişilerin uğrayabileceği doğrudan ve/veya dolayısıyla oluşacak zarar ve ziyandan hiçbir şekilde ve surette Akbank T.A.Ş, Ak Yatırım A.Ş ve çalışanları sorumlu olmayacak olup, ilgililer, uğranılan/uğranılacak zararlar nedeniyle hiçbir şekilde ve surette her ne nam altında olursa olsun Akbank TAŞ, Ak Yatırım AŞ ve çalışanlarından herhangi bir tazminat talep etme hakkı bulunmadıklarını bilir ve kabul ederler. Bu rapor, yorum ve tavsiyelerde yer alan bilgiler "yatırım danışmanlığı" hizmeti ve/veya faaliyeti olmayıp, genel yatırım danışmanlığı faaliyeti kapsamındadır; yatırım danışmanlığı hizmeti almak isteyen kişi ve kurumların, iş bu hizmeti vermeye yetkili kurum ve kuruluşlarla temasa geçmesi ve bu hizmeti bir sözleşme karşılığında alması SPK mevzuatınca zorunludur. Yatırım danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, mevduat kabul etmeyen bankalar ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler, yorum ve tavsiyede bulunanların kişisel görüşlerine dayanmaktadır. Bu görüşler, genel yatırım danışmanlığı faaliyeti kapsamında genel olarak düzenlendiğinden, kişiye özel rapor, yorum ve tavsiyeler içermediğinden mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanılarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.

